

Strategi Kontraktor dalam Menangani Penularan Wabak Covid 19 di Tapak Pembinaan

**Nur Shafiqah Setapa¹, Haryati Shafii^{1,2*}, Seow Ta Wee^{1,2},
Norliana Sarpin^{1,2} & Goh Kai Chen^{1,2}**

¹Jabatan Pengurusan Pembinaan, Fakulti Pengurusan Teknologi dan Perniagaan, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Parit Raja, Batu Pahat, Johor 86400, MALAYSIA.

²Center of Sustainable Infrastructure and Environmental Management (CSIEM), Fakulti Pengurusan Teknologi dan Perniagaan, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Parit Raja, Batu Pahat, Johor 86400, MALAYSIA.

*Corresponding Author

DOI: <https://doi.org/10.30880/rmtb.2022.03.02.028>

Received 30 September 2022; Accepted 01 November 2022; Available online 01 December 2022

Abstract: Construction industry is one of industry contributed to Malaysia's development. Issue of Covid 19 outbreak transmission on construction workers which caused an increase in Covid 19 outbreak infection at construction sites. Aim of this study is to identify the measures taken by contractors in dealing with the spread of Covid 19 and to study the challenges faced by contractors in implementing strategies to deal with the spread of Covid 19 on construction workers. The study used qualitative methods through interviews to G7 contractors and construction workers and data analysis using a thematic analysis. The study obtained have shown that contractors must be to alert with a new information and adhere to Covid-19 prevention procedures. The contractor must also ensure that each employee complies with the SOP in the construction site. However, in maintaining the SOP for employees, the contractor must challenges such as bearing all the costs of treatment of employees if they are infected with Covid-19. It is expected this study can provided useful information and benefits to various parties, especially to workers and construction industry.

Keywords: Contractor Strategy, Covid-19, Construction site

Abstrak: Industri pembinaan merupakan antara industri yang menyumbang kepada pembangunan Malaysia. Isu penularan wabak Covid 19 kepada pekerja pembinaan menyebabkan berlakunya peningkatan jangkitan wabak di tapak bina. Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti langkah-langkah yang dijalankan oleh kontraktor dalam menangani penularan wabak Covid 19 dan mengkaji cabaran-cabaran yang

dihadapi oleh kontraktor dalam melaksanakan strategi bagi menangani penularan wabak Covid 19 ke atas pekerja binaan. Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif iaitu temubual kepada kontraktor G7 serta pekerja pembinaan dan analisis data adalah menggunakan analisis tematik. Hasil kajian menunjukkan bahawa kontraktor peka terhadap perkembangan terkini dan mematuhi prosedur pencegahan Covid-19. Kontraktor juga memastikan setiap pekerja mematuhi SOP ketika berada di tapak bina. Walaubagaimanapun kontraktor berhadapan dengan banyak cabaran dan memerlukan kos rawatan kepada pekerja yang dijangkiti. Diharapkan hasil kajian ini dapat memberikan maklumat dan manfaat yang berguna kepada pelbagai pihak terutama kepada pekerja dalam sektor pembinaan.

Kata Kunci: Strategi Kontraktor, Penularan Covid-19, Tapak pembinaan

1. Pengenalan

Rebakan pandemik COVID-19 di negara ini telah meninggalkan kesan yang besar kepada industri pembinaan. Antara kesan yang paling mendalam adalah kelewatan dalam penyediaan projek. Keadaan ini telah menyebabkan banyak projek pembinaan tergendala di seluruh Malaysia. Sejak pelaksanaan tempoh Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) bermula 18 Mac 2020, banyak premis terpaksa ditutup (CIDB, 2021). Tambahan pula, penekanan melaksanakan *Standard Operasi Prosedur* (SOP) yang diwujudkan telah memberi cabaran yang besar kepada kebanyakan pemain industri di seluruh negara termasuk pihak kontraktor.

Kontraktor merupakan pihak utama yang bertanggungjawab untuk menyumbangkan idea yang diterjemahkan dalam bentuk lukisan kepada bentuk dan spesifikasi sebenar sebelum memulakan sesuatu projek. Segala kerja pembinaan semasa dijalankan adalah menjadi tanggungjawab kontraktor (Fiqah Amin, 2014). Ekoran penularan wabak Covid-19 yang semakin memuncak, kontraktor hendaklah peka terhadap perkembangan terkini dan mematuhi prosedur pencegahan Covid-19 yang telah ditetapkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan Majlis Keselamatan Negara (MKN) contohnya pematuhan SOP semasa di tapak pembinaan.

Selain itu, Amalan “3S” (sesak, sempit, sembang dekat) telah diterapkan bagi memastikan pekerja-pekerja dalam industri pembinaan tidak menyumbang kepada penularan wabak Covid-19 (Berita UTHM, 2020). Justeru, kontraktor perlu memastikan pekerja-pekerja mereka mematuhi arahan iaitu tidak berkumpul beramai-ramai semasa melakukan kerja-kerja di tapak projek pembinaan. Begitu juga dengan tempat tinggal pekerja di tapak bina, hendaklah dipastikan tidak sempit dan tiada kesesakan di kediaman mereka.

Isu bagi kajian ini ialah penularan wabak Covid 19 ke atas pekerja pembinaan yang menyebabkan peningkatan jangkitan wabak Covid 19 di tapak pembinaan. Wabak Covid-19 telah menyaksikan impak yang besar secara langsung mahupun tidak langsung ke atas semua sektor pembinaan di dalam dan luar negara. Tambahan pula, wabak ini belum pernah terjadi sebelum ini dan masih dicirikan sebagai pencegahan yang lemah untuk dicegah (Trougakos *et al.*, 2020).

Penularan virus Covid-19 telah menghentikan semua sektor dari beroperasi buat sementara waktu termasuklah sektor pembinaan. Sejak pelaksanaan tempoh Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) bermula 18 Mac 2020 yang lalu, ekonomi negara mengalami kemerosotan yang mendadak. Negara kehilangan RM2.4 bilion setiap hari semasa dalam tempoh pelaksanaan PKP pada waktu itu (UMP News, 2020). Bagi memastikan ekonomi negara terus berkembang, kerajaan terpaksa membuka semula sektor pembinaan dengan bersyarat iaitu dengan memastikan semua pekerja pembinaan yang terlibat mestilah disahkan negatif Covid-19 dan semua kos yang melibatkan pemeriksaan kesihatan pekerja dan rawatan di hospital adalah dibawah tanggungan pihak majikan.

Namun begitu, menurut Berita Harian (2020), sebanyak lapan daripada 1,398 tapak pembinaan yang beroperasi, telah diarahkan ditutup berikutan kegagalan pihak majikan untuk mematuhi SOP semasa PKP. Menurut laporan, daripada jumlah 1,398 tapak yang beroperasi, sebanyak 1,118 (80 peratus) didapati mematuhi SOP, sementara 272 (19 peratus) didapati tidak patuh dan telah diberi amaran. Manakala lapan (satu peratus) lagi tapak pembinaan telah diarah untuk ditutup.

Berdasarkan laporan tersebut, terbukti bahawa masih banyak tapak pembinaan yang gagal mematuhi SOP yang telah ditetapkan oleh pihak berkuasa. Hal ini amat membimbangkan kerana potensi untuk penularan wabak Covid-19 adalah tinggi. Oleh yang demikian, pihak kontraktor perlu menjalankan strategi bagi memastikan setiap pekerja dan majikan mematuhi SOP yang telah ditetapkan oleh pihak berkuasa. Hal ini adalah bertujuan untuk mengelak peningkatan penularan wabak berlaku di antara pekerja semasa kerja-kerja pembinaan di tapak projek berjalan..

Oleh yang demikian, kajian ini adalah bertujuan untuk mengenal pasti strategi yang dijalankan oleh kontraktor dalam menangani penularan wabak Covid 19 kepada pekerja binaan dan mengkaji cabaran-cabaran yang dihadapi oleh kontraktor dalam melaksanakan strategi bagi menangani penularan wabak Covid 19 kepada pekerja binaan di tapak pembinaan.

2. Kajian Literatur

2.1 Peranan Kontraktor dalam Membendung Penularan Wabak Covid 19 di Tapak Bina

Umumnya, banyak pihak yang terlibat dalam menjayakan sesebuah projek pembinaan. Antaranya adalah pemaju, kontraktor, pekerja binaan, arkitek, pembekal, Pegawai Keselamatan dan Kesihatan Pekerja, Penyelia Tapak, dan sebagainya. Namun, kontraktor mempunyai tanggungjawab yang besar dalam sesebuah pembinaan bagi memastikan pelaksanaan aktiviti kerja berjalan lancar dan berjaya disiapkan. Peranan dan tanggungjawab kontraktor melibatkan pelbagai aspek projek seperti perancangan, pengurusan, pemantauan, keselamatan tapak pembinaan, dan masalah undang-undang.

Selain itu, kontraktor juga berperanan untuk merancang, mengurus dan memantau semua aktiviti pekerjaan yang dilakukan oleh pekerja mereka. Ini termasuklah dalam skop mengambil risiko terhadap sesiapa sahaja yang mungkin terjangkit oleh penularan wabak Covid-19, termasuklah orang awam (yang berhubung dengan mereka) dan langkah-langkah untuk mengatasi diperlukan untuk melindungi mereka daripada jangkitan wabak ini. Mana-mana kontraktor berhasrat untuk meneruskan operasi projek pembinaan mereka semasa fasa PKP, maka terdapat beberapa peranan penting yang perlu dilakukan oleh kontraktor bagi mengurangkan penularan wabak Covid-19 di tapak iaitu;

(a) *Saringan Dari CLQ/Tempat Penginapan*

Kontraktor hendaklah memastikan pekerja-pekerja mereka adalah sihat dan tidak menunjukkan sebarang gejala berkaitan Covid-19 seperti demam, batuk, sakit tekak atau kesukaran bernafas. Setiap pekerja perlu memuat turun aplikasi KKM iaitu MySejahtera App bagi tujuan *contact tracing*. Kontraktor perlu melakukan saringan kesihatan dengan menjalankan pemeriksaan suhu badan kepada semua pekerja pada setiap hari sebelum menaiki kenderaan untuk bergerak ke tapak pembinaan dan direkodkan. Penting bagi kontraktor memastikan pekerja yang disaring bebas daripada gejala-gejala Covid-19 (Berita UTHM 2020).

(b) *Menyediakan Pengangkutan Pekerja Ke Tapak Pembinaan*

Kontraktor hendaklah menyediakan kenderaan bagi pengangkutan pekerja ke tapak pembinaan. Penggunaan kenderaan awam adalah tidak dibenarkan sama sekali. Pekerja yang tinggal berdekatan dengan tapak bina digalakkan untuk berjalan kaki ke tapak. Kontraktor hendaklah memastikan kenderaan telah menjalani proses “nyah kuman” setiap kali sebelum digunakan untuk mengangkut

pekerja. Proses “nyah kuman” perlu dilaksanakan secara berkala dan direkod untuk tujuan pemeriksaan (KKM Malaysia, 2020).

(c) *Penjarakan Sosial di Tapak Pembinaan*

Kontraktor mestilah menekankan kepentingan penjarakkan sosial kepada pekerja mereka seperti yang disarankan oleh KKM. Penjarakan ini adalah pada jarak 1.0 meter antara pekerja, perlu dilaksanakan di tapak bina agar pekerja tidak berada atau bekerja berdekatan antara satu sama lain dalam tempoh yang lama. Semua aktiviti di ruangan tertutup hendaklah diminimakan. Kontraktor perlu memantau semua pekerja yang bekerja di tapak pembinaan setiap masa agar tidak duduk berkumpul dan sentiasa mengamalkan penjarakkan sosial. Manakala aktiviti seperti mesyuarat, hendaklah dilaksanakan di ruangan yang sesuai serta mematuhi penjarakkan sosial.

(d) *Penjagaan Kebersihan dan Keselamatan Diri Di Tapak Pembinaan*

Setiap pekerja hendaklah dibekalkan dengan alat pelindung diri yang bersesuaian seperti penutup hidung, topeng muka dan sarung tangan secukupnya mengikut keperluan. Topeng muka hendaklah sentiasa dipakai semasa bekerja termasuklah ketika berada di tandas. Kontraktor perlu menyediakan kemudahan untuk mencuci tangan dengan menggunakan air, sabun dan bahan pencuci tangan (*hand sanitizer*) (KKM Malaysia, 2020). Tandas di tapak bina hendaklah dalam keadaan sempurna dan sentiasa dibersihkan. Kebersihan tandas hendaklah diberi keutamaan dengan menjalankan proses “nyah kuman” secara berjadual dan kerap.

2.2 Cabaran Kontraktor Dalam Menangani Penularan Covid- 19 Di Tapak Pembinaan

Tidak banyak kajian lepas yang melaporkan cabaran-cabaran yang dihadapi oleh kontraktor dalam menangani penularan Covid-19. Keadaan ini adalah disebabkan wabak ini adalah pertama kali menyerang dan kebanyakan industri tidak mempunyai pengalaman dalam menghadapinya. Walaubagaimanapun, kontraktor perlu akur arahan pihak berkuasa terutamanya daripada CIDB dan KKM dari masa ke masa.

Namun begitu, cabaran awal bagi pihak kontraktor sekiranya merancang projek pembinaan mereka diteruskan beroperasi adalah perlu mendapatkan kebenaran beroperasi dalam tempoh pelaksanaan PKP daripada pihak berkuasa *Ministry of International Trade and Industry* (MITI). Selain itu, kontraktor perlu tegas dan akur dalam memastikan pematuhan SOP sepenuhnya di tapak pembinaan dan penempatan pekerja bagi mengelakkan jangkitan dan penularan wabak Covid-19. Kontraktor akan berhadapan dengan tindakan yang tegas daripada pihak berkuasa, sekiranya gagal berbuat demikian. Tambahan pula, CIDB telah diarahkan untuk mempergiatkan lagi pemeriksaan SOP di tapak pembinaan di seluruh negara bagi memastikan pematuhan SOP oleh semua kontraktor. Sekiranya didapati, projek pembinaan tidak mematuhi SOP, maka CIDB akan mengeluarkan arahan penutupan tapak pembinaan dengan serta merta. Pihak CIDB juga boleh mengenakan tindakan tatatertib terhadap kontraktor terbabit yang mengakibatkan pendaftaran syarikat mereka terbatal atau digantung daripada beroperasi. Keadaan ini memberi satu tanggungjawab dan tamparan yang hebat kepada kontraktor kerana ianya melibatkan masa depan syarikat.

2.3 Kajian- Kajian Lepas Berkaitan Dengan Penularan Penyakit Berjangkit Dalam Dan Luar Negara

Merujuk kepada kajian-kajian lepas berkaitan dengan penularan penyakit berjangkit di tapak pembinaan, kajian ini mendapati bahawa penularan penyakit berjangkit di tapak pembinaan terdapat dalam beberapa kajian dalam dan luar negara serta kaedah pengurusannya (Rujuk Jadual 1).

Jadual 1: Kajian- Kajian Lepas Berkaitan Penularan Penyakit Berjangkit Di Tapak Pembinaan Dari Dalam Dan Luar Negara

Tajuk	Penulis	Tahun	Dapatan Kajian
Risk Identification and Responses of Tunnel Construction Management during the COVID-19 Pandemic	ZhiminWang, Zixiao Liu, Junyan Liu	2020	<ul style="list-style-type: none"> Risiko utama adalah berkaitan dengan kesulitan yang dihadapi oleh projek pembinaan terowong dari segi mengakses tapak, ketersediaan pekerja, kekurangan bahan binaan, dan pengangkutan yang terhad. Sebab-sebab yang menimbulkan masalah asal kakitangan dan kekurangan bahan ini adalah disebabkan oleh faktor pertindihan festival musim bunga tradisional China dengan wabak-wabak dan gangguan perjalanan pekerja kembali ke tempat kerja kerana dasar lockdown. Di bawah dasar pencegahan wabak yang ketat, penyambungan semula aktiviti ekonomi dan pengeluaran dijalankan secara bertahap, termasuk penyediaan bahan dan peralatan pembinaan.
Review of the Existing Policies Pertaining to Dengue in Construction Projects and Identification of Gap in Research	Shairah Basar, Zulhabri Ismail	2016	<ul style="list-style-type: none"> Jumlah kes denggi yang tinggi di tapak pembinaan mungkin disebabkan oleh kurangnya pengetahuan mengenai denggi di kalangan pekerja dan juga dari fakta bahawa pekerja asing boleh menyebarkan virus denggi kepada orang lain tanpa disedari. Kawasan pembiakan di tapak pembinaan merangkumi kereta sorong, kawasan pembersihan peralatan, tangki air, tanah cetek, tong dram, bekas styrofoam, but getah, pengadun simen, topi keselamatan, baldi, bahan logam yang tidak digunakan, botol air, pembahagi jalan lubang cerucuk, lantai bangunan, kanvas, kren penyodok, tayar, tong cat, dan saluran air.
Knowledge, Attitudes, and Practices Toward COVID-19 Among Construction Industry Practitioners in China	Linzi Zheng, Ke Chen, Ling Ma	2021	<ul style="list-style-type: none"> kajian ini dilakukan untuk mengenal pasti perbezaan pengetahuan, sikap, dan praktik diperhatikan di berbagai ciri demografi, dan jurang juga dikenal pasti sehingga langkah pencegahan kesihatan penting dapat ditingkatkan untuk melindungi pekerja dari jangkitan. Beberapa langkah, seperti menerapkan penutupan ketat di Wuhan dan pengembangan Hospital Fangcang, telah dianggap efektif dalam membantu mengendalikan penyebaran virus sebanyak mungkin Sebilangan pekerja pembinaan mengambil langkah pencegahan yang berbeza untuk mencegah kemungkinan jangkitan, dan sebilangan besar responden mengikuti latihan pendidikan kesihatan yang telah ditetapkan sebagai aktiviti harian yang penting untuk pencegahan wabak Covid-19
Construction sites as an important driver of dengue transmission: implications for disease control	Shaohong Liang, Hapuarachchige Chandita Hapuarachchi, Jayanthi Rajarethinam, Carmen Koo, Choonsiang Tang, Chee-Seng Chong, Lee-Ching Ng, Grace Yap	2018	<ul style="list-style-type: none"> Singapura mengalami wabak denggi terburuk yang diketahui sehingga kini, dengan masing-masing 22.077 (tujuh kematian) dan 18.318 kes (lima kematian). Oleh kerana tapak pembinaan adalah persekitaran yang dinamik, fasa pembinaan yang berlainan memungkinkan kawasan tersebut menjadi kondusif untuk pembiakan Aedes apabila habitat yang berpotensi terus dibuat atau tidak dibuang. Pengembangan kluster tidak semata-mata disebabkan oleh kes-kes di tapak pembinaan, tetapi juga disebabkan oleh persekitaran tetangga luar yang kondusif untuk penularan virus. tapak pembinaan menjadi penyebab utama penularan denggi dan tidak boleh dipandang rendah.

Daripada kajian lepas didapati bahawa memang terdapat penularan wabak penyakit Covid -19 di tapak pembinaan di China (ZhiminWang *et al.*, 2020); (Linzi Zheng *et al.*, 2021) dan penyebaran penyakit denggi akibat pembiakan nyamuk aedes di tapak pembinaan di Singapura (Shaohong Liang *et al.*, 2018). Kajian lepas ini jelas membuktikan bahawa kontraktor perlu memainkan peranan yang penting bagi memastikan penyebaran wabak penyakit di tapak pembinaan dalam kalangan pekerja dapat dicegah.

3. Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif iaitu temubual dilakukan kepada responden iaitu kontraktor G7 dan pekerja di tapak pembinaan.

3.1 Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian merupakan satu tatacara pengolahan data yang dipungut berdasarkan perancangan khusus dan sistematik terhadap konsep pembentukan rangkaian hubungan antara pemboleh-pemboleh ubah yang terlibat dalam sesuatu kajian (wmkfirdaus, 2015). Dalam kajian ini, pengkaji menggunakan pendekatan kualitatif iaitu kaedah temubual kepada responden iaitu ialah kontraktor G7 dan pekerja pembinaan. Temubual diadakan bagi mengetahui sejauh mana strategi yang digunakan oleh kontraktor dalam menangani penularan wabak covid 19 ke atas pekerja pembinaan.

3.2 Pengumpulan Data

Pengumpulan data bagi kajian ini adalah terdiri daripada dua sumber iaitu data sekunder dan data primer. Data sekunder merangkumi data daripada sumber yang sedia ada. Data sekunder diperolehi daripada kajian yang lepas dan bahan seperti buku rujukan, surat khabar dan sumber internet yang berkaitan dengan kajian yang dilakukan. Manakala data primer pula diperolehi daripada kerja lapangan iaitu melalui proses atau kaedah temubual kepada responden yang terlibat.

3.3 Populasi dan Sampel Kajian

Populasi merupakan sasaran kumpulan pengkaji iaitu kumpulan kepada siapa hasil kajian akan digeneralisasikan (Gay & Airasian, 2013). Dalam kajian ini populasi hendaklah ditentukan terlebih dahulu oleh pengkaji dalam melakukan sesuatu kajian. Dalam kajian ini, kontraktor G7 dan pekerja pembinaan yang berdaftar dengan syarikat CIDB adalah sebagai populasi sampel yang telah dipilih untuk mencapai kajian yang dijalankan ini. Bagi kontraktor G7 yang berdaftar bawah CIDB adalah sebanyak 2146 buah syarikat di Kuala Lumpur. Daripada jumlah tersebut responden yang terlibat adalah seramai 6 orang iaitu 3 orang kontraktor dan 3 orang pekerja pembinaan.

Maklumat daripada temubual telah direkodkan dan dianalisis menggunakan kaedah tematik. Menurut Ekru (2021) data analisis adalah proses mentafsir dan analisis data menggunakan pemikiran logik dan analitika. Semua perbualan dirakam melalui temubual kemudiannya diterjemahkan dalam bentuk yang mudah difahami. Ini membolehkan penyelidik mendapatkan hasil untuk membandingkan data sekunder dan juga untuk mencapai objektif kajian.

4. Analisis Data Dan Dapatan Kajian

Untuk makluman terdapat dua set soalan temubual yang dikaji oleh responden iaitu set A kepada kontraktor dan set B kepada pekerja pembinaan. Pengkaji telah mengagihkan borang temubual kepada 6 orang responden iaitu 3 orang wakil dari kontraktor dan 3 orang wakil pekerja pembinaan.

4.1 Latarbelakang Responden Kajian

Data telah dianalisis berpandukan soalan yang telah dikemukakan kepada responden. Soalan tersebut terdapat tiga bahagian maklumat iaitu bahagian A merupakan maklumat responden. Manakala Bahagian B dan C pula merupakan soalan-soalan yang dikemukakan untuk menjawab objektif yang telah disasarkan. Oleh yang demikian, hasil analisis kajian bagi responden kontraktor G7 dan pekerja pembinaan telah dipersembahkan pada Jadual 2 iaitu maklumat latar belakang responden (Kontraktor) yang semuanya memegang jawatan sebagai Pengurus Projek dan mempunyai pengalaman bekerja antara 5 hingga 18 tahun.

Jadual 2: Maklumat Responden (Kontraktor)

Responden	Organisasi	Jabatan	Jawatan	Kelayakan Akademik Tertinggi	Pengalaman
RK1	A	Jabatan Projek	Pengurus Projek	Ijazah	9 tahun
RK2	B	Jabatan Projek	Pengarah Projek	Master	18 tahun
RK3	C	Jabatan Projek	Pengurus Projek	Ijazah	5 tahun

Manakala Jadual 3 pula menunjukkan maklumat responden (pekerja pembinaan) yang memegang jawatan sebagai Penyelia Keselamatan tapak dan juruukur. Tempoh pengalaman bekerja adalah dari empat hingga lima tahun.

Jadual 3: Maklumat Responden (Pekerja Pembinaan)

Responden	Organisasi	Jabatan	Jawatan	Kelayakan Akademik Tertinggi	Pengalaman
RP1	A	Jabatan Awam dan Struktur	Penyelia Keselamatan Tapak	Ijazah	5 tahun
RP2	B	Pembangunan	Juruteknik Juruukur	Diploma	4 tahun
RP3	C	Pembangunan	Juruukur	Diploma	4 tahun

4.2 Analisis Langkah-Langkah Yang Dijalankan Oleh Kontraktor Dalam Menangani Penularan Wabak Covid 19 Ke Atas Pekerja Binaan (Objektif 1)

Kajian diteruskan dengan menganalisis hasil temu bual bersama tiga orang responden iaitu kontraktor G7 berkaitan strategi- strategi yang dijalankan oleh mereka dalam menangani penularan wabak covid- 19 ke atas pekerja pembinaan.

4.2.1 Ujian Saringan Kepada Pekerja Sebelum Projek Pembinaan Dijalankan

Berdasarkan Jadual 4, menunjukkan analisis dari ketiga- tiga responden menyatakan bahawa semua pekerja wajib membuat saringan sebelum masuk ke tapak pembinaan. Sekiranya bacaan suhu badan mereka adalah 37.5° Celcius atau lebih, atau mempunyai gejala, pekerja tidak dibenarkan memasuki tapak bina dan perlu merujuk pekerja tersebut ke Klinik Panel Syarikat atau Klinik Kesihatan yang berdekatan. Selain itu, kontraktor hendaklah mengurangkan bilangan pekerja kepada tahap paling minima atau sekurang-kurangnya sebanyak 50% daripada jumlah semasa yang diperlukan seperti saranan daripada CIDB (2021).

Jadual 4: Ujian Saringan Kepada Pekerja Sebelum Dibenarkan Masuk Ke tapak Pembinaan

Responden	Ujian saringan kepada pekerja sebelum projek pembinaan dijalankan	Justifikasi
RK1	Ya	Saringan dibuat untuk pekerja sebelum memulakan projek
RK2	Ya	Saringan dibuat untuk pekerja sebelum memulakan projek
RK3	Ya	Semua pekerja diwajibkan membuat saringan sebelum masuk ke tapak bina

4.2.2 Kekekapan Saringan Yang Dilakukan Terhadap Pekerja Dalam Masa Sebulan

Selain daripada ujian saringan yang dilakukan kepada pekerja sebelum memasuki tapak pembinaan, kekekapan saring turut dititikberatkan oleh kontraktor bagi memastikan rebakan penyakit dapat dikawal dengan lebih berkesan. Hasil daripada temubual bersama responden menunjukkan kekekapan saringan yang dilakukan terhadap pekerja dalam masa sebulan adalah antara 2 hingga 4 kali sebulan. Kekekapan adlaah bergantung kepada kes positif yang dilaporkan (KR3). Manakala menurut RK2 pula, kekekapan saringan adalah 4 kali sebulan dengan mewajibkan setiap minggu dilakukan ke atas pekerja (rujuk Jadual 5).

Jadual 5: Kekekapan Saringan Yang Dilakukan Terhadap Pekerja Dalam Masa Sebulan

Responden	Kekekapan saringan terhadap pekerja dalam masa sebulan	Justifikasi
RK1	2 kali sebulan	Dua kali sebulan tetapi bergantung juga pada kes di tapak
RK2	4 kali sebulan	Wajib setiap minggu saringan dibuat untuk pekerja
RK3	Lebih 2 kali dan bergantung kepada kes positif	Sekiranya terdapat pekerja yang dijangkiti covid, saringan terus dibuat kepada pekerja lain

Selain itu, sekiranya terdapat pekerja yang dijangkiti Covid-19, kontraktor bertanggungjawab untuk menanggung sepenuhnya semua kos perubatan, proses nyah kuman di tapak bina atau premis dan lain-lain kos yang berkaitan.

4.2.3 Tindakan Kontraktor Sekiranya Pekerja Positif

Hasil kajian juga mendapati bahawa sekiranya pekerja pembinaan didapati positif Covid -19, maka kontraktor tersebut akan dikenakan tindakan oleh pihak berkuasa. Jadual 6 menunjukkan antara tindakan yang dikenakan ke atas kontraktor sekiranya didapati pekerja mereka positif Covid- 19 iaitu pekerja tidak dibenarkan untuk hadir bekerja, dikuaratin/diasingkan sehinggalah disahkan benar-benar pulih oleh pihak KKM.

“Pekerja tidak dibenarkan hadir ke tempat kerja sehinggalah disahkan pulih sepenuhnya oleh pihak KKM” (RK1).

“Pekerja tidak dibenarkan hadir ke tapak projek dan diwajibkan kuaratin dirumah. Bagi pekerja yang kritikal mereka perlu dipindahkan ke hospital” (RK3).

Tindakan ini adalah bertujuan untuk mengelak sebarang penyebaran penyakit kepada pekerja-pekerja yang lain serta mengurangkan pertambahan kluster covid- 19 di Malaysia. Selain itu, pekerja yang

disyaki menghadapi atau bergejala dan kontak rapat, pekerja tersebut hendaklah seberapa segera diasingkan dan tidak dibenarkan bekerja. Hal ini bagi mengelakkan jangkitan berlaku di tapak pembinaan. Mereka diwajibkan untuk menjalani kuarantin selama 14 hari sehingga mereka pulih sepenuhnya.

Jadual 6: Tindakan Ke atas Kontraktor Sekiranya Pekerja Positif Covid -19

Responden	Tindakan sekiranya pekerja positif (Justifikasi)
RK1	Pekerja tidak dibenarkan hadir ke tempat kerja sehinggalah disahkan pulih sepenuhnya oleh pihak KKM
RK2	Pekerja tidak dibenarkan hadir ke tapak projek dan diwajibkan kuarantin dirumah sehingga benar-benar pulih. <i>Patient Under Investigation (PUI) & Person Under Surveillance (PUS)</i> , tidak dibenarkan datang bekerja dan perlu menjalani tempoh pengasingan yang ditetapkan oleh KKM.
RK3	Pekerja tidak dibenarkan hadir ke tapak projek dan diwajibkan kuarinti dirumah. Bagi pekerja yang kritikal mereka perlu dipindahkan ke hospital.

4.2.4 Aspek- aspek lain yang penting bagi mengurangkan penyebaran Covid -19 di tapak pembinaan

Selain daripada tindakan “dikuaratin” bagi pekerja yang dijangkiti atau positif Covid -19, temubual bersama responden juga mendapati, terdapat beberapa aspek lain yang penting dan perlu dilakukan oleh pihak kontraktor kepada pekerja di tapak pembinaan. Merujuk kepada jadual 4.6 menunjukkan terdapat banyak lagi aspek-aspek yang perlu dilakukan oleh kontraktor bagi memastikan penyebaran Covid-19 dapat dikawal di tapak pembinaan. Suntikan vaksin, memakai penutup muka, tidak dibenarkan makan secara beramai-ramai, pembasmian kuman dan sebagainya merupakan SOP yang perlu dipatuhi oleh para pekerja demi memastikan kebersihan adalah pada tahap yang maksimum.

Analisis daripada ke tiga-tiga responden didapati bahawa amalan-amalan yang dialkukan di tapak pembinaan seperti yang disarankan oleh kontraktor (arahan KKM) adalah langkah terbaik bagi mengurangkan jangkitan di tapak pembinaan. Amalan SOP mampu menghalang penularan wabak Covid-19 di tapak pembinaan dan membolehkan projek-projek pembinaan diteruskan bagi memangkin pertumbuhan dan pembangunan ekonomi negara.

Jadual 7: Aspek-aspek lain bagi mengurangkan penyebaran Covid- 19

Responden	Aspek-aspek penting yang lain bagi mengurangkan penyebaran Covid-19
RK1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Semua pekerja wajib mendapatkan suntikan vaksin. 2. Semua pekerja hendaklah memakai pelitup muka sepanjang waktu bekerja, terutama apabila berurusan dengan pekerja yang lain atau pihak luar. 3. Semua pekerja wajib membawa sendiri sejadah dan telekung apabila solat di surau pejabat. 4. Setiap hari pekerja wajib <i>check in my sejahtera</i>. 5. Setiap kali masuk ke pejabat, semua pekerja hendaklah mensanitasi tangan. <i>Hand sanitizer</i> telah diletakkan di pintu masuk pejabat. 6. Pekerja tidak dibenarkan untuk makan bersama-sama pada waktu rehat sekiranya makan di pejabat. Maksimum bilangan pekerja di meja makan adalah 2 orang sahaja pada satu masa. 7. Setiap hari ahad,ruang pejabat hendaklah dicuci dengan pembasmi kuman (<i>dettol</i>)

RK2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Setiap minggu pekerja wajib <i>screenshot history</i> My Sejahtera dan hantar di <i>group whatsapp</i> mengikut jabatan. 2. Sekiranya ada simptom, pekerja tidak dibenarkan hadir ke tempat kerja. 3. Pekerja tidak dibenarkan keluar dari kawasan kerja pada waktu kerja. 4. Pekerja diwajibkan membeli makanan di kafe yang disediakan. 5. Pekerja disarankan menggunakan <i>hand sanitizer</i> yang disediakan di tempat kerja.
RK3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pekerja diwajibkan memakai pelitup muka, sentiasa menggunakan <i>hand sanitizer</i>. 2. Membangunkan aplikasi khas bagi merekodkan kehadiran serta status kesihatan pekerja dan mengesan pergerakan pekerja supaya tidak melepasi kawasan projek semasa waktu bekerja.

4.3 Analisis cabaran-cabaran yang dihadapi oleh kontraktor dalam melaksanakan strategi bagi menangani penularan wabak Covid 19 ke atas pekerja binaan

Seterusnya kajian ini diteruskan dengan menganalisis cabaran-cabaran yang dihadapi oleh pihak kontraktor dalam menangani penularan wabak Covid- 19 dalam kalangan pekerja pembinaan. Jadual 8 menunjukkan hasil temubual bersama responden yang telah menyenaraikan beberapa cabaran yang mereka hadapai.

Jadual 8: Cabaran-cabaran yang dihadapi oleh Kontraktor dalam melaksanakan strategi menangani penularan wabak covid-19 kepada pekerja pembinaan

Responden	Justifikasi
RK1	Syarikat menghadapi kesukaran untuk memastikan pekerja di tapak pembinaan sentiasa memakai pelitup muka. Hal ini kerana pekerja di tapak binaan merasakan bahawa pemakaian mask menyukarkan kerja-kerja mereka, terutama ketika cuaca yang sangat panas.
RK2	Pihak syarikat terpaksa menanggung segala kos rawatan pekerja sekiranya mereka dijangkiti wabak Covit-19. Kebanyakan pekerja degil untuk memakai pelitup muka di tapak bina.
RK3	Segelintir pekerja sukar mengamalkan SOP yang ditetapkan. Peringatan harus diulang beberapa kali supaya mereka menjaga SOP. Contohnya, mereka tidak mendaftar MySejahtera serta bekerja dalam keadaan tiada penjarakan fizikal dan tidak mengambil suhu badan.

Hasil daripada temubual bersama responden didapati bahawa, ketiga-tiga responden mempunyai cabaran tersendiri menghadapi wabak ini. Antara cabaran ialah pekerja yang ramai menyukarkan pihak syarikat untuk memantau pergerakan pekerja semasa di tapak pembinaan ditapak bina, kedegilan dan keengganan pekerja untuk mematuhi SOP dan perlu diingatkan berkali-kali.

“Pihak syarikat terpaksa menanggung segala kos rawatan pekerja sekiranya mereka dijangkiti wabak Covit-19. Kebanyakan pekerja degil untuk memakai pelitup muka di tapak bina” (RK2).

“Segelintir pekerja sukar mengamalkan SOP yang ditetapkan. Peringatan harus diulang beberapa kali supaya mereka menjaga SOP... ..” (RK3).

Walau bagaimanapun, keadaan akan menjadi lebih sukar apabila adanya jangkitan di tapak projek dilaporkan. Berikutan itu, beberapa penjelasan telah diberikan oleh responden dalam menghadapi situasi ini, yang dilihat amat mencabar untuk dihadapi oleh pihak pengurusan.

“Sekiranya jangkitan berlaku di tapak projek, syarikat 100% akan menanggung kos rawatan untuk pekerja. Bagi pekerja asing yang menginap di rumah kongsi, kami sendiri akan menghubungi pihak KKM. Oleh itu, kami terpaksa mencari pekerja lain untuk mengganti pekerja yang dikuarantin dan sesetengah kerja ditangguhkan sekejap” (Responden 1).

“Syarikat terpaksa menangguhkan kerja di tapak bina dan meminta semua pekerja untuk membuat saringan dengan segera. Kemasukan bahan mentah ke tapak ditangguhkan dan projek juga terpaksa ditangguhkan sehingga pekerja pulih sepenuhnya” (Responden 2)

“Kami terpaksa menanggung kos saringan mereka. Kami juga mengalami kerugian seperti bahan binaan, sewa jentera, pengurusan projek termasuk keuntungan yang hilang apabila pekerja terpaksa menjalani kuarantin kerana projek tidak dapat beroperasi. Pada bulan Julai tahun lalu, keuntungan syarikat hanya 20% sahaja”. (Responden 3)

Kesimpulannya, penularan wabak Covid-19 dalam kalangan pekerja merupakan satu cabaran kepada kontraktor kerana ia akan melibatkan implikasi kewangan kepada syarikat. Syarikat terpaksa menanggung kerugian seperti sewa jentera, bahan mentah, kos saringan dan terpaksa menangguhkan kerja-kerja penyiapan projek.

Justeru, cabaran ini perlu ditangani dengan bijak oleh pihak kontraktor, iaitu dengan meningkatkan aspek keselamatan dan kesihatan pekerja supaya penularan wabak dapat dielakkan. Kontraktor perlu sentiasa peka dengan isu semasa yang dikeluarkan oleh KKM dan CIDB dan perlu memastikan pekerja pembinaan sentiasa menjaga SOP di tempat kerja dan mengikuti garis panduan yang ditetapkan oleh KKM dan CIDB tanpa kompromi..

Cabaran seterusnya adalah apabila tapak projek terpaksa ditutup. Hasil daripada temubual bersama responden mendapati bahawa ianya akan membawa kerugian kepada pihak syarikat kerana projek tidak dapat disiapkan seperti yang dijadualkan. Keadaan ini akan turut memberi implikasi kepada kos-kos lain iaitu pembaziran bahan mentah, kerugian sewaan jentera dan sebagainya. Hakikatnya kerugian ini akan ditanggung secara langsung oleh pihak syarikat.

“Ini juga memberi kesan yang teruk kepada syarikat kerana impak serta merta dan jelas kesannya kepada sesebuah projek. Sebagai contoh sesetengah buruh meninggalkan projek sebelum menyiapkan kerja mengikut jadual yang ditetapkan. Hal ini juga mendatangkan kerugian kepada projek dengan pembaziran bahan mentah yang sedia ada dan kami juga terpaksa menyekat sewa jentera”

(Responden 1)

“Cabaran kepada kami ialah penutupan tapak bina menjejaskan hal-hal berkaitan kerja-kerja pembinaan yang tergendala dan akan disambung semula selepas PKP berakhir. Apabila situasi ini berlaku, pihak kontraktor tidak dapat membuat tuntutan ke atas kerja yang dilakukan. Kerja-kerja pembinaan terpaksa ditangguhkan dan projek terbiar begitu sahaja”. (Responden 2)

“Projek tertangguh menyukarkan pihak kami untuk menyiapkan projek. Jadual yang ditetapkan menjadi lama sehingga kebenaran pembukaan premis dibenarkan semula”. (Responden 3)

Kesimpulannya, penutupan tapak projek memberi cabaran kepada syarikat di mana mereka terpaksa menangguhkan kerja-kerja pembinaan seperti jadual yang telah dijadualkan. Selain itu, projek-projek pembinaan yang tergendala akan melakukan urusan-urusan berkaitan seperti perolehan bahan mentah dan penyewaan peralatan. Urusan-urusan ini dijangka lebih perlahan, terutama yang melibatkan urusan dengan pihak-pihak di luar negara. Tambahan pula, sebahagian pekerja asing mungkin memilih untuk

kembali ke negara masing-masing berikutan rasa takut dan tidak pasti (Bernama, 2020). Kesemua implikasi ini menuntut perubahan daripada semua pemain-pemain industri bagi menyesuaikan tatacara kerja dengan norma baru pasca PKP.

5. Kesimpulan

Kajian terhadap strategik kontraktor menangani penularan wabak Covid -19 di tapak pembinaan menunjukkan bahawa segala SOP adalah berpandukan kepada KKM dan arahan daripada CIDB bagi membolehkan projek pembinaan beroperasi ketika PKP. Adalah penting untuk kontraktor mengamalkan SOP bagi memastikan penularan wabak dapat dikawal dalam kalangan pekerja. Walau bagaimanapun, terdapat cabaran yang terpaksa dihadapi oleh kontraktor dalam melaksanakan strategi ini. Kedegilan para pekerja untuk mematuhi arahan, kos yang terpaksa ditanggung merupakan cabaran utama yang dihadapi oleh pihak syarikat. Walau bagaimanapun, bagi memastikan kelestarian pembangunan ekonomi, industri pembinaan tiada pilihan, dan perlu mematuhi arahan dan SOP daripada KKM dan CIDB bagi memastikan kluster daripada industri pembinaan dapat dikawal dari masa ke masa.

Penghargaan

Penulis ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Jabatan Pengurusan Pembinaan dan Fakulti Pengurusan Teknologi dan Perniagaan, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia untuk segala sokongan yang diberikan.

Rujukan

- Basar, S., & Ismail, Z. (2016). Review Of The Existing Policies Pertaining To Dengue In Construction Projects And Identification Of Gap In Research. *Jurnal Teknologi*, 78(9). <https://doi.org/10.11113/jt.v78.7134>.
- Berita UTHM. (2020). Pasca Pandemik Covid-19: Norma baharu dalam pengurusan projek pembinaan menerusi 3S. (2020). Berita UTHM. <https://news.uthm.edu.my/ms/2020/06/pasca-pandemik-covid-19-norma-baharu-dalam-pengurusan-projek-pembinaan-menerusi-3s/>.
- Berita Harian. (2020). COVID-19 beri kesan besar ke atas sektor pembinaan - CIDB. (2020, December 22). Berita Harian; Berita Harian. <https://www.bharian.com.my/bisnes/lain-lain/2020/12/767761/covid-19-beri-kesan-besar-ke-atas-sektor-pembinaan-cidb>.
- CIDB.(2021). Kawalan Pergerakan Pekerja Binaan | Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia. (2021, January 14). Cidb.gov.my. <https://www.cidb.gov.my/ms/mengenai-kami/media/berita/kawalan-pergerakan-pekerja-binaan>.
- Ekrut. (2021). Ekrut.com. <https://www.ekrut.com/media/analisis-data>.
- FiQahh AmiNn. (2014). *pihak yang terlibat dalam projek pembinaan*. Slideshare.net. <https://www.slideshare.net/FiQahhAmiNn/pihak-yang-terlibat-dalam-projek-pemi>
- Gay, L. R., & Airasian, P (2013). *Education Research: Competencies for Analysis and Applications*. 7 Ed. Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Kementerian Kesihatan Malaysia. (2020). Laman web. www.kkm.gov.my.
- Liang, S., Hapuarachchi, H. C., Rajarethinam, J., Koo, C., Tang, C.-S., Chong, C.-S., Ng, L.-C., & Yap, G. (2018). Construction sites as an important driver of dengue transmission: implications for disease control. *BMC Infectious Diseases*, 18(1). <https://doi.org/10.1186/s12879-018-3311-6>
- Trougakos, J. P., Chawla, N., & McCarthy, J. M. (2020). Working in a pandemic: Exploring the impact of COVID-19 health anxiety on work, family, and health outcomes. *Journal of Applied Psychology*, 105(11), 1234–1245. <https://doi.org/10.1037/apl0000739>.
- Wang, Z., Liu, Z., & Liu, J. (2020). Risk Identification and Responses of Tunnel Construction Management during the COVID-19 Pandemic. *Advances in Civil Engineering*, 2020, 1–10. <https://doi.org/10.1155/2020/6620539>.
- UMP news (2020).. *Sektor Pembinaan di Era COVID-19: Dilema Pekerja Pembinaan dan Cabaran Mendepani Norma Baharu*. (2020). UMP News. <https://news.ump.edu.my/experts/sektor-pembinaan-di-era-covid-19-dilema-pekerja-pembinaan-dan-cabaran-mendepani-norma>.

- Wmkfirdaus. (2015). *Reka bentuk Kajian Dr. Kamarul*. Slideshare.net.
<https://www.slideshare.net/wmkfirdaus/reka-bentuk-kajian-dr-kamarul>
- Zheng, L., Chen, K., & Ma, L. (2021). Knowledge, Attitudes, and Practices Toward COVID-19 Among Construction Industry Practitioners in China. *Frontiers in Public Health*, 8.
<https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.599769>